

การเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประชาชนในตำบลหนองหลุม อำเภोजิราบารมี จังหวัดพิจิตร

The Preparation for an Aging Society among People in Nonglum Subdistrict, Vajirabarami District, Phichit Province

ไพสุรงค์ ทังทอง¹, ธนัสถา โรจนตรกุล² และ กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์³
Paisurang Thangthong¹, Tanastha Rojanatrakul² and
Kampanart Wongwattanapong³

Received: 26 February 2025; Revised: 27 April 2025; Accepted: 30 April 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประชาชน 2) ระดับการรับรู้สิทธิสวัสดิการผู้สูงอายุ 3) เปรียบเทียบปัจจัยที่มีความแตกต่างต่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล และ 4) แนวทางการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประชาชนในตำบลหนองหลุม อำเภोजิราบารมี จังหวัดพิจิตร การศึกษานี้ใช้รูปแบบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มประชากรเป้าหมายคือประชาชนในตำบลหนองหลุม จำนวน 350 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ One-way ANOVA

ผลการศึกษาพบว่า 1) การเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การรับรู้สิทธิสวัสดิการผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 72.39 3) การเปรียบเทียบปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลที่มีความแตกต่างต่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ พบว่าอาชีพที่แตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($P=0.017$) และ 4) ประชาชนควรตระหนักถึงความสำคัญและมีการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุทุกด้านตั้งแต่ในวัยทำงาน ทั้งนี้ การสร้างความตระหนักและการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรชุมชนและครอบครัวจะเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถช่วยให้ประชาชนมีการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุได้ดีมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: การเตรียมความพร้อม; สังคมผู้สูงอายุ; วัยก่อนสูงอายุ

^{1 2 3} คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม; Faculty of Social Sciences and Local Development, Pibulsongkram Rajabhat University
Corresponding Author, E-mail: ttownnthangthong@gmail.com

Abstract

This research article aims to study: 1) the preparedness of the population for entering an aging society, 2) the level of awareness regarding elderly welfare rights, 3) the comparison of factors influencing preparedness for entering an aging society based on personal characteristics, and 4) the strategies for preparing the population in Nonglum Subdistrict, Wachirabarami District, Phichit Province, for entering an aging society. The study adopts a quantitative research methodology, with the target population consisting of 350 people in Nonglum Subdistrict. Data were collected using a questionnaire, and the statistical analyses employed include frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way ANOVA.

The findings indicate that: 1) the overall preparedness for entering an aging society is at a high level, 2) awareness of elderly welfare rights is at a high level, with 72.39% of the population aware, 3) a comparison of personal characteristics reveals that differing occupations have a statistically significant impact on preparedness for entering an aging society at a 0.05 level ($P=.017$), and 4) the population should be made more aware of the importance of preparation for aging society in all aspects starting from working age. Moreover, raising awareness and receiving support from government agencies, community organizations, and families will be key factors in enhancing the preparedness of the population for entering an aging society.

Keywords: Aging Society; Pre-elderly Stage; Preparation

บทนำ

ปัจจุบันโลกกำลังเผชิญกับสังคมสูงวัย (aging society) คือ สังคมที่มีสัดส่วนของผู้สูงอายุหรือประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ขณะที่สัดส่วนของอัตราการเกิดและจำนวนประชากรในวัยทำงานลดน้อยลง (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2564) โดยในปี พ.ศ. 2566 ประชากรทั่วโลกที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวนกว่า 1,144 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 14.2 ของประชากรโลกทั้งหมด โดยเอเชียเป็นทวีปที่มีจำนวนประชากรสูงอายุมากที่สุดกว่า 4,753 ล้านคน (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2567) สำหรับประเทศไทย พบว่า ได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 และเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ ในปีพ.ศ. 2566 ซึ่งมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปสูงถึงร้อยละ 20.1 ของประชากรทั้งหมด สวนทางกับประชากรวัยเรียนและวัยแรงงานที่มีแนวโน้มลดลง การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุส่งผลให้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในประเทศทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น เกิดปัญหาการขาดแคลนแรงงานในประเทศ ส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมต่อประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญทั้งในด้านการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความสามารถในการแข่งขัน ผลิตภาพแรงงาน รวมถึง

งบประมาณในการจัดสวัสดิการรองรับวัยเกษียณจากอัตราการพึ่งพิงของผู้สูงอายุต่อวัยแรงงานและภาระการคลังในด้านการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) ทั้งนี้ สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2567) ได้สำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2567 พบว่า อัตราส่วนพึ่งพิงวัยสูงอายุซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่แสดงถึงภาระที่ประชากรวัยทำงานต้องรับผิดชอบในการดูแลผู้สูงอายุมากถึงร้อยละ 31.1 นอกจากนี้ กรมอนามัยได้คาดการณ์การมีภาวะพึ่งพิงของผู้สูงอายุในประเทศไทย 20 ปีข้างหน้า คาดว่าประเทศไทยจะมีผู้สูงอายุติดเตียงเพิ่มขึ้นจาก 99,000 คน ในปี พ.ศ. 2564 เป็น 581,000 คน ในปี พ.ศ. 2583 (สุนิษา มะลิวัลย์, 2567)

รัฐบาลไทยตระหนักถึงสถานการณ์การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และได้มีการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องด้านผู้สูงอายุมาตั้งแต่ก่อนที่ประเทศไทยจะเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุ ซึ่งรัฐบาลมุ่งหวังให้ประเทศไทยมีการเตรียมการที่เพียงพอต่อการรองรับการเป็นสังคมผู้สูงอายุที่จะเกิดขึ้น แต่จนถึงปัจจุบันประเด็นดังกล่าวยังไม่มีความก้าวหน้าในทางปฏิบัติมากนัก ทำให้ประชาชนยังขาดความตระหนักและมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุอย่างมีคุณภาพในสัดส่วนที่น้อย ทำให้ต้องเผชิญกับปัญหาด้านต่าง ๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (จารุวรรณ ศรีภักดี, 2565)

อำเภอชิรбарมี เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดพิจิตร ประกอบด้วย 4 ตำบล ได้แก่ ตำบลบ้านนา ตำบลบึงบัว ตำบลวังโมกข์ และตำบลหนองหลุม บริบทพื้นที่มีลักษณะเป็นชุมชนชนบท สภาพเศรษฐกิจในพื้นที่มีขนาดเล็กและประชาชนในพื้นที่โดยรวมมีรายได้น้อย ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยเฉพาะการทำนา โดยอำเภอชิรбарมี มีผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 6,478 คน คิดเป็นร้อยละ 21 ของประชากรทั้งหมด ทั้งนี้ อำเภอชิรбарมีเผชิญกับปัญหาผู้สูงอายุในหลายด้าน ทั้งด้านสุขภาพ ด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยพบว่าผู้สูงอายุมีการเจ็บป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน มีความเสื่อมถอยของอวัยวะ เช่น การมองเห็น การได้ยิน ข้อเข่าเสื่อม สุขภาพจิต ด้ขนิมวลกายเกินค่าปกติ ซึ่งปัญหาดังกล่าวมีแนวโน้มจะสูงขึ้น อีกทั้งยังพบการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังเพิ่มขึ้นตามอายุ ที่มากขึ้น ทำให้เกิดข้อจำกัดในการพึ่งพาตนเอง กระทั่งต่อการทำหน้าที่ต่าง ๆ หรือการดำเนินชีวิตประจำวันส่งผลให้เกิดภาวะพึ่งพิงของบุคคลในครอบครัว (ผกามาศ เพชรพงศ์, 2562) นอกจากนี้ ยังพบว่าผู้สูงอายุ มีรายได้น้อยและไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต โดยแรงงานผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นแรงงานที่มีลักษณะทักษะในการทำงานแบบเดิม ๆ ขาดการพัฒนาทักษะ ความรู้ความสามารถในการทำงาน ยึดติดการทำงานแบบเดิมโดยไม่เปิดรับทักษะความรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ไม่มีความสามารถในการใช้อุปกรณ์ดิจิทัล มีปัญหาสุขภาพที่เป็นข้อจำกัดในการทำงานซึ่งส่งผลให้ขีดความสามารถในการทำงานและความเชื่อมั่นของนายจ้างลดลง รวมทั้งขาดความร่วมมือและการบูรณาการในการทำงานของแต่ละหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง (สุกัลยา ประจิตร และคณะ, 2567) ซึ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าอำเภอชิรбарมียังขาดการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุที่ดีพอ

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประชาชน โดยเลือกกรณีศึกษาเป็นประชาชนในตำบลหนองหลุม อำเภอชิรбарมี จังหวัดพิจิตร ซึ่งได้เข้าสู่

สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์แล้ว โดยมีประชากรที่อายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 1,301 คน คิดเป็นร้อยละ 24.03 และยังมีประชากรที่มีอายุ 40 - 59 ปี ที่กำลังจะก้าวเข้าสู่ วัยสูงอายุอีกจำนวน 1,655 คน (กรมการปกครอง, 2567) ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบถึงระดับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประชาชนอันจะเป็นข้อมูลที่หน่วยงานทุกภาคส่วนในพื้นที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย ทิศทางการดำเนินงาน แผนงาน โครงการต่าง ๆ เพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยสูงอายุของประชาชนในด้านต่าง ๆ อย่างเป็นรูปธรรมและเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประชาชนในตำบลหนองหลุม อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้สิทธิสวัสดิการผู้สูงอายุของประชาชนในตำบล หนองหลุม อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์
3. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีความแตกต่างต่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประชาชนในตำบลหนองหลุม อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์
4. เพื่อศึกษาแนวทางการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประชาชนในตำบล หนองหลุม อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษานี้ ได้แก่ ชายและหญิงอายุ 40-59 ปี ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลหนองหลุม อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ รวมทั้งสิ้น 1,655 คน (กรมการปกครอง, 2567) สำหรับกลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มตามตารางของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมคือ 350 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือหลัก ซึ่งพัฒนาจากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ ภาระหนี้สิน ภาวะสุขภาพ จำนวนบุตร สมาชิกในครอบครัว และการมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง 2) ความรู้เกี่ยวกับสิทธิและสวัสดิการผู้สูงอายุ เพื่อวัดระดับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ที่ผู้สูงอายุควรได้รับ 3) การเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ 5 ด้าน ได้แก่ สุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ ที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยใช้มาตรวัด Likert Scale 5 ระดับ 4.51 – 5.00=มากที่สุด, 3.51 – 4.50=มาก, 2.51 – 3.50 =ปานกลาง, 1.51 – 2.50=น้อย, 1.0 – 1.50=

น้อยที่สุด 4) ข้อเสนอแนะ เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเตรียมตัวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ด้วยเครื่องมืองานวิจัยนี้ผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ย 0.50 – 1.00 จากนั้นทดสอบความเชื่อมั่นกับกลุ่มตัวอย่างนำร่อง 30 คน โดยใช้สูตร Cronbach's Alpha ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นรวม 0.950

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยประสานกับผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้วยาง เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์การวิจัยและขอความร่วมมือจากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ตำบลหนองหลุม ในการแจกแบบสอบถามให้แก่ประชาชนอายุ 40-59 ปี ตามหมู่บ้านในเขตตำบลหนองหลุม อำเภอชिरบารมี จังหวัดพิจิตร จำนวน 350 ชุด หลังจากเก็บรวบรวมแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลก่อนนำมาลงรหัสและประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป จากนั้นทำการวิเคราะห์และสรุปผล โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตาราง พร้อมอภิปรายผลที่ได้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากแบบสอบถามถูกวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ ดังนี้ 1) ข้อมูลปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามถูกวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความถี่ และร้อยละ 2) การรับรู้เกี่ยวกับสิทธิสวัสดิการของผู้สูงอายุ ถูกวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ 3) ข้อมูลการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประชาชนใช้สถิติเชิงพรรณนาด้วยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์มาตราส่วนประมาณค่าของ Likert ในการแปลผล และใช้เกณฑ์ค่าคะแนน 4) การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีความแตกต่าง ต่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ใช้สถิติทดสอบ t-test และ One-way ANOVA เพื่อเปรียบเทียบค่าของกลุ่มต่าง ๆ

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเรื่องการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประชาชนในตำบลหนองหลุม อำเภอชिरบารมี จังหวัดพิจิตร ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ส่วนที่ 1 จากการวิเคราะห์พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (54.30%) อายุ 51-55 ปี (26.60%) จบระดับประถมศึกษา (46.60%) มีสถานภาพสมรส (67.70%) ทำงานเกษตรกร (52.90%) และมีรายได้เฉลี่ย 5,001-10,000 บาท (41.70%) นอกจากนี้ 76.30% มีภาระหนี้สิน แต่ 59.40% ไม่มีโรคประจำตัว ส่วนใหญ่มีบุตร 2 คน (48.30%), สมาชิกครอบครัวไม่เกิน 5 คน (68.60%) และมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง ถึง 91.40% ซึ่งบ่งบอกถึงความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 การรับรู้สิทธิสวัสดิการผู้สูงอายุของประชาชนในตำบลหนองหลุม อำเภอชिरบารมี จังหวัดพิจิตร ซึ่งสามารถแสดงด้วยค่าร้อยละตามตารางดังนี้

การรับรู้สิทธิสวัสดิการผู้สูงอายุ	การรับรู้สิทธิสวัสดิการ n=350	
	ร้อยละ	แปลผล
1. การได้รับเบี้ยยังชีพรายเดือนตลอดชีวิต	99.40	มากที่สุด
2. ช่องทางพิเศษด้านสาธารณสุข	93.70	มากที่สุด
3. การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม	92.00	มากที่สุด
4. การส่งเสริมกิจกรรมทางสังคมของผู้สูงอายุ	81.10	มากที่สุด
5. การเข้าถึงศูนย์การเรียนรู้	76.90	มาก
6. การช่วยเหลือกรณีถูกทอดทิ้งหรือทารุณกรรม	76.60	มาก
7. การช่วยเหลือการสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี	76.30	มาก
8. สิทธิด้านแรงงานและอาชีพ	64.90	มาก
9. การลดค่าโดยสารขนส่งสาธารณะ	62.90	มาก
10. การยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ	58.90	ปานกลาง
11. การช่วยเหลือที่พักและค่าใช้จ่ายฉุกเฉิน	56.90	ปานกลาง
12. การช่วยเหลือทางกฎหมาย	51.10	ปานกลาง
13. การกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพโดยไม่มีดอกเบี้ย	50.30	ปานกลาง
รวม	72.39	มาก

ตารางที่ 1 ผลการรับรู้สิทธิสวัสดิการผู้สูงอายุของประชาชนในตำบลหนองหลุม อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

จากตารางการเปรียบเทียบตัวแปรการวิจัยพบว่า ประชาชนในตำบลหนองหลุมรับรู้สิทธิสวัสดิการผู้สูงอายุในระดับมาก (ร้อยละ 72.39) โดยสิทธิที่รับรู้มากที่สุด ได้แก่ เบี้ยยังชีพรายเดือน (ร้อยละ 99.40) การเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่สะดวก (ร้อยละ 93.70) และการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม (ร้อยละ 92.00) เนื่องจากเป็นสวัสดิการพื้นฐานที่มี การประชาสัมพันธ์ต่อเนื่อง ส่วนสิทธิที่รับรู้ในระดับรองลงมา เช่น การสนับสนุนกิจกรรมผู้สูงอายุ (ร้อยละ 81.10) และการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้ง (ร้อยละ 76.60) มักขึ้นอยู่กับความสนใจเฉพาะกลุ่ม ขณะที่สิทธิที่รับรู้ต่ำ เช่น การกู้ยืมเงินเพื่อประกอบอาชีพ (ร้อยละ 50.30) และการช่วยเหลือทางกฎหมาย (ร้อยละ 51.10) อาจเกิดจากกระบวนการที่ซับซ้อนหรือการใช้งานที่ไม่แพร่หลาย ทำให้ผู้สูงอายุไม่ให้ความสำคัญเท่ากับสวัสดิการที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อชีวิตประจำวัน

ส่วนที่ 3 ระดับการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประชาชน ในตำบลหนองหลุม อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ผลการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.77$, S.D.=0.66) ซึ่งสามารถแสดงด้วยค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามตารางดังนี้

การเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ	ระดับความคิดเห็น n=350		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านสุขภาพ	3.81	0.67	มาก
2. ด้านสังคม	3.93	0.75	มาก
3. ด้านเศรษฐกิจ	3.62	0.79	มาก
4. ด้านที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม	3.93	0.74	มาก
5. ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม	3.54	0.98	มาก
ผลรวม	3.77	0.66	มาก

ตารางที่ 2 การเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในภาพรวม

จากตาราง 2 พบว่าระดับการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประชาชนในตำบลหนองหลุม อำเภอชирбарมี จังหวัดพิจิตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เหตุผลที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ 1) ที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม: ผู้สูงอายุในพื้นที่ได้รับ การส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและมีความปลอดภัย จึงทำให้ระดับความพร้อมในด้านนี้สูง 2) ด้านสังคม: ความร่วมมือและการสนับสนุนจากชุมชนส่งผลให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ทำให้ผู้สูงอายุมีความพร้อมในการเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในวัยสูงอายุ 3) ด้านสุขภาพ: การให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพและการเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีคุณภาพ ช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถรักษาสุขภาพได้อย่างเหมาะสม 4) ด้านเศรษฐกิจ: แม้ว่าจะระดับความพร้อมจะอยู่ในระดับมาก แต่ยังต้องการการพัฒนาการสนับสนุนด้านรายได้และโอกาสทางเศรษฐกิจเพิ่มเติม 5) ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม: การปรับตัวเข้ากับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ยังมีความท้าทาย เนื่องจากขีดความสามารถและความรู้ด้านเทคโนโลยีของผู้สูงอายุยังไม่เพียงพอเท่าที่ควร

ส่วนที่ 4 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประชาชนในตำบลหนองหลุม อำเภอชирбарมี จังหวัดพิจิตร โดยใช้การทดสอบทางสถิติเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างตามคุณลักษณะส่วนบุคคล สามารถสรุปผลดังตารางต่อไปนี้

อันดับ	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	Sig.	ผลการทดสอบ	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
1.	เพศ	ปัจจัยที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ	.372	-	✓
2.	อายุ	ปัจจัยที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ	.095	-	✓
3.	ระดับการศึกษา	ปัจจัยที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ	.244	-	✓
4.	สถานภาพสมรส	ปัจจัยที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ	.582	-	✓

อันดับ	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	Sig.	ผลการทดสอบ	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
5.	อาชีพ	ปัจจัยที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ	.017	✓	
6.	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ปัจจัยที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ	.086	-	✓
7.	ภาระหนี้สิน	ปัจจัยที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ	.643	-	✓
8.	ภาวะสุขภาพ	ปัจจัยที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ	.143	-	✓
9.	จำนวนบุตร	ปัจจัยที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ	.913	-	✓
10.	จำนวนสมาชิกในครอบครัว	ปัจจัยที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ	.369	-	✓
11.	การมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง	ปัจจัยที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ	.203	-	✓

ตารางที่ 3 ทดสอบสมมติฐาน

จากการวิเคราะห์การเปรียบเทียบผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลส่วนใหญ่ เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ ภาระหนี้สิน ภาวะสุขภาพ จำนวนบุตร จำนวนสมาชิกในครอบครัว และการมีที่อยู่อาศัย ไม่ส่งผลกระทบต่อระดับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประชาชนในตำบลหนองหลุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ยกเว้นเพียงปัจจัยด้านอาชีพ ที่มีผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยกลุ่มที่ไม่ได้ประกอบอาชีพมีระดับการเตรียมความพร้อมต่ำกว่ากลุ่มที่มีอาชีพ เช่น ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว และเกษตรกร ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าอาชีพอาจมีบทบาทสำคัญในการเตรียมตัวรับมือกับวัยสูงอายุ ไม่ว่าจะเป็นด้านรายได้ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ หรือโอกาสเข้าถึงสวัสดิการ ที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ พบว่าควรเริ่มตั้งแต่ในวัยทำงาน โดยเน้นความสำคัญในด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ และสังคม เช่น การดูแลสุขภาพ การตรวจสุขภาพประจำปี การวางแผนการเงินหลังเกษียณ รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความมั่นคงในทุกด้านในช่วงวัยสูงอายุ นอกจากนี้ การสนับสนุนจากภาครัฐ องค์กรชุมชนและครอบครัว มีความสำคัญ โดยการจัดให้มีการให้ความรู้ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุ เช่น การจัดโครงการตรวจสุขภาพประจำปี การสร้างสนามกีฬาและลานแอโรบิกในชุมชนการส่งเสริมกิจกรรมจิตอาสา การให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการเงิน การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุและโรงเรียนผู้สูงอายุ การดำเนินการเหล่านี้จะช่วยให้ประชาชนเตรียมความพร้อมได้ดีขึ้นและรองรับสังคมสูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยเรื่องการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประชาชน ในตำบลหนองหลุม อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งผู้วิจัยได้มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 การศึกษาการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในตำบลหนองหลุม อำเภอลำดวน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีการเตรียมความพร้อมในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือด้านสังคม ด้านสุขภาพ ด้านเศรษฐกิจ และด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตามลำดับผลการศึกษานี้สะท้อนถึงการเตรียมความพร้อมที่มีการดำเนินการในหลายด้าน ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน สอดคล้องกับลักษณะของสังคมชนบทที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดในครอบครัวและชุมชน ซึ่งช่วยให้ผู้สูงอายุในพื้นที่ได้รับการดูแลและเตรียมตัวให้พร้อมก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ ปัจจัยที่สำคัญในการเตรียมความพร้อมคือประสบการณ์จากการมีผู้สูงอายุในครอบครัว ซึ่งทำให้บุคคลในครอบครัวนั้นเข้าใจปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ และสามารถเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ได้มากกว่าผู้ที่ไม่กับผู้สูงอายุในครอบครัว ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของภักดิ์ พิษิตกุลธรรม (2562) ที่พบว่า การมีผู้สูงอายุในครอบครัวสามารถทำนุบำรุงการเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุได้อย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากผู้ที่มีประสบการณ์ในการดูแลผู้สูงอายุจะมีความตระหนักถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต นอกจากนี้การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและองค์กรชุมชนในตำบลหนองหลุมก็มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความตระหนักและการเตรียมความพร้อมของประชาชน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การให้ความรู้ด้านสุขภาพ การจัดการประชุมและโครงการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ช่วยให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับข้อมูลและทราบถึงความสำคัญของการเตรียมตัวในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านสุขภาพ และการจัดการการเงิน ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานในการมีคุณภาพชีวิตที่ดีในวัยสูงอายุ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอารัตน์ อิงคภากร และนาถ พันธุมนาวัน (2562) ที่พบว่า การรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุทำให้บุคคลในวัยก่อนสูงอายุมีการเตรียมตัวในด้านต่าง ๆ มากขึ้น เช่น การดูแลสุขภาพ การเตรียมการเงิน การวางแผนทางสังคม และการจัดการชีวิตในวัยสูงอายุ การตระหนักถึงความสำคัญของการเตรียมความพร้อมเหล่านี้ ทำให้ประชาชนมีการเตรียมตัวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ ซึ่งอาจเกิดจากการสนับสนุนและสร้างความตระหนักจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ประชาชนในตำบลหนองหลุม อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ มีการรับรู้สิทธิสวัสดิการผู้สูงอายุในระดับมาก โดยส่วนใหญ่รับรู้ว่ามีคุณสมบัติจะได้รับเบี้ยยังชีพเป็นรายเดือนตลอดชีวิต และการได้รับการบริการด้านสาธารณสุขที่สะดวกและรวดเร็วผ่านช่องทางพิเศษ ซึ่งอาจเป็นผลจากการประชาสัมพันธ์ที่ดีจากหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ เช่น อบต. หนองหลุม ที่มีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิและบริการต่าง ๆ สำหรับผู้สูงอายุอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการให้บริการจ่ายเบี้ยยังชีพทุกเดือน นอกจากนี้ ผู้สูงอายุ ยังได้รับการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เช่น การดูแลจากเจ้าหน้าที่ การบริการที่สะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย รวมถึงการจัดพาหนะเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับการบริการที่ได้รับจากหน่วยบริการ

สาธารณสุขในพื้นที่ เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้วยาง หรือโรงพยาบาลวชิรбарมี ที่ช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างรวดเร็วและสะดวกสบาย ยังสอดคล้องกับงานศึกษาของกริช เกียรติญาณ และธันสา โรจนตระกูล (2564) ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างในตำบลวัดไทรย์ จังหวัดนครสวรรค์ มีการรับรู้สิทธิสวัสดิการของผู้สูงอายุในระดับสูง โดยรับรู้ถึงการได้รับเบี้ยยังชีพ การเยี่ยมบ้าน การให้คำปรึกษาและดูแลสุขภาพจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และการได้รับการยกเว้น ค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการประชาสัมพันธ์และการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้สูงอายุสามารถได้รับสิทธิและบริการที่เหมาะสม

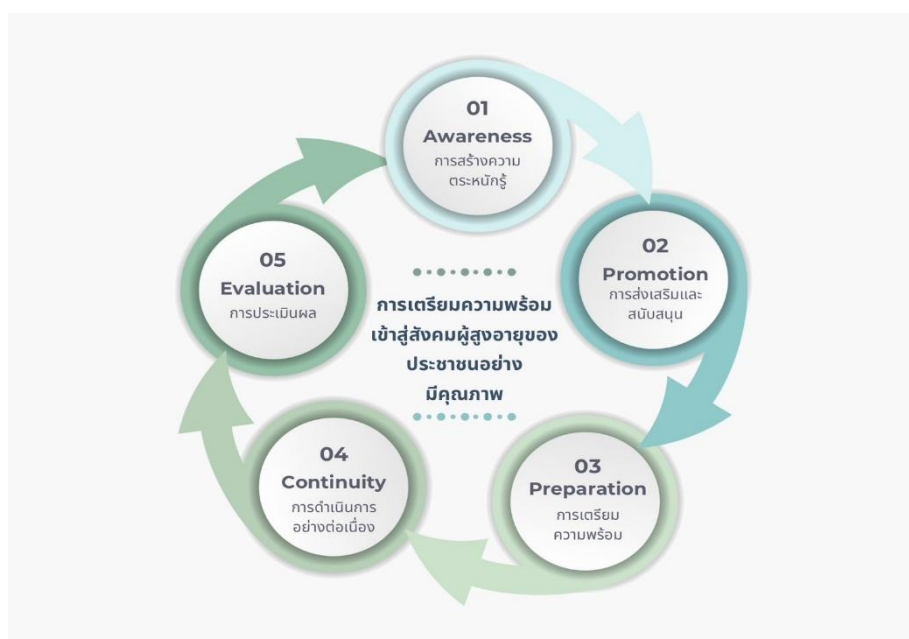
วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ของการศึกษานี้คือการเปรียบเทียบปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในตำบลหนองหลุม อำเภอ วชิรбарมี จังหวัดพิจิตร โดยพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ภาระหนี้สิน ภาวะสุขภาพ จำนวนบุตร จำนวนสมาชิกในครอบครัว และการมีที่อยู่อาศัย เป็นของตนเอง ผลการศึกษาพบว่า อาชีพมีผลต่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเฉพาะกลุ่มที่ไม่ได้ประกอบอาชีพมีการเตรียมความพร้อมต่ำกว่ากลุ่มที่ประกอบอาชีพรับราชการ พนักงาน ลูกจ้าง ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว หรือเกษตรกร ซึ่งอาจเกิดจากความกังวลเกี่ยวกับความมั่นคง ในอนาคต เช่น เรื่องรายได้และค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นในยามเกษียณ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญญธัญญาณี จันทพลาบูรณ์ และ อภิตี วงศ์ศิริ (2565) ที่ศึกษาในพื้นที่ตำบลหนองกอมเกาะ จังหวัดหนองคาย พบว่าอาชีพมีผลต่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญ โดยผู้ที่ไม่มีอาชีพหรืออาชีพที่ไม่สร้างรายได้มีการเตรียมความพร้อมต่ำกว่า ผู้ที่มีอาชีพที่มั่นคงกว่า การศึกษานี้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญ of อาชีพและรายได้ ในการวางแผนสำหรับอนาคต โดยเฉพาะในช่วงวัยเกษียณที่ต้องการความมั่นคงทางการเงินและการดูแลสุขภาพ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 แนวทางการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในตำบลหนองหลุม อำเภอวชิรбарมี จังหวัดพิจิตร พบว่า การเตรียมความพร้อมในทุกด้านตั้งแต่ ในวัยทำงานเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในวัยสูงอายุ เมื่อก้าวสู่การเป็นผู้สูงอายุ การทำงานอาจลดลง รายได้ลดน้อยลง ดังนั้น การวางแผนทางการเงินล่วงหน้าอย่างน้อย 5-10 ปี เพื่อเก็บออมเงินเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อรองรับค่าใช้จ่ายในช่วงชีวิตหลังเกษียณ (เอกสิทธิ์ โสตาดี และ สุพัฒน์ อาสนะ, 2566) นอกจากนี้ การสร้างความตระหนักและการสนับสนุนจากภาครัฐ องค์กรชุมชน และครอบครัว เช่น การให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การจัดโครงการตรวจสุขภาพประจำปี การจัดกิจกรรมกีฬาและจิตอาสา รวมถึง การให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการเงินและเทคโนโลยี จะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงและความสุขให้กับประชาชนในทุกช่วงวัย และการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการของผู้สูงอายุยังเป็นปัจจัยสำคัญในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุ โดยงานวิจัยของ รัชกฤษ สัมมะเนร และธัชกร ธิติลักษณ์ (2566) พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่ต้องการการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ เพื่อส่งเสริมการทำกิจกรรมร่วมกัน การดูแลจิตใจและอารมณ์ ส่งเสริมการเข้า

สังคม และการรู้จักคุณค่าของตนเอง การจัดกิจกรรมเหล่านี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้ผู้สูงอายุมีความสุขและอารมณ์ดี แต่ยังช่วยให้พวกเขาปรับตัวได้ดีเมื่อเข้าสู่วัยที่อาจรู้สึกกว่าตัวเองหมดคุณค่า หากปรับตัวไม่ทันอาจส่งผลเสียต่อสุขภาพและความเป็นอยู่ในระยะยาว

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัยการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประชาชนในตำบลหนองหลุม อำเภอวชิรขันธ์ จังหวัดพิจิตร สามารถสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ดังแสดงในแผนภาพ

ภาพ 1 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย
ที่มา: สังเคราะห์โดยผู้วิจัย

จากแผนภาพองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัยการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประชาชนในตำบลหนองหลุม อำเภอวชิรขันธ์ จังหวัดพิจิตร ทำให้ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้ ดังปรากฏเป็น APPCE Model สรุปได้ดังนี้

A=Awareness (การสร้างความรู้ตระหนักรู้) คือ การที่ประชาชนรับรู้ถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ จนเกิดเป็นความตระหนักถึงความสำคัญของการเตรียมความพร้อมของตนเองในการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยความตระหนักนี้อาจเกิดจากการรับรู้ของประชาชนเองหรือการสร้างการรับรู้โดยหน่วยงานภาครัฐและองค์กรชุมชน

P=Promotion (การส่งเสริมและสนับสนุน) คือ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนลงมือปฏิบัติ โดยได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว องค์กรชุมชนและหน่วยงานภาครัฐ เช่น การ

ส่งเสริมการออกกำลังกาย การสร้างชุมชนแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี เบื้องต้นจากบุคคลในครอบครัว เป็นต้น

P=Preparation (การเตรียมความพร้อม) คือ การที่ประชาชนลงมือปฏิบัติจริง ในการเตรียมความพร้อมของตนเองในการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม และด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม

C=Continuity (การดำเนินการอย่างต่อเนื่อง) คือ การที่ประชาชนมีการเตรียมความพร้อมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ยั่งยืน

E=Evaluation (การประเมินผล) คือ การที่ประชาชนมีการติดตามและประเมินผลจากการเตรียมความพร้อม เพื่อปรับปรุงแผนการเตรียมความพร้อมอย่างสม่ำเสมอและเหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประชาชนในตำบล หนองหลุม อำเภอลำลูกเกด จังหวัดพิจิตร โดยมีจุดมุ่งหมาย 4 ข้อหลัก ได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อม 2) การรับรู้สิทธิสวัสดิการผู้สูงอายุ 3) การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมตามคุณลักษณะส่วนบุคคล และ 4) แนวทางการเตรียมความพร้อม การศึกษาพบว่า 1) ประชาชนมีการเตรียมความพร้อมในระดับมาก 2) มีการรับรู้สิทธิสวัสดิการผู้สูงอายุในระดับมาก 3) อาชีพมีผลต่อการเตรียมความพร้อมอย่างมีนัยสำคัญ 0.05 และ 4) การเตรียมความพร้อมควรเริ่มตั้งแต่ในวัยทำงาน โดยการสร้างความตระหนักและสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ จะช่วยเพิ่มความพร้อมให้มากขึ้น นอกจากนั้นผู้วิจัยยังมีข้อเสนอแนะจากการศึกษา ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 มีการกำหนดนโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่นที่เน้นการเตรียมความพร้อมของประชาชนก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ โดยเฉพาะในด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรในอนาคต

1.2 ส่งเสริมการบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชน เพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมผู้สูงอายุอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

1.3 พัฒนากลไกการเข้าถึงข้อมูลสิทธิและสวัสดิการของผู้สูงอายุในทุกระดับ โดยเน้นการสื่อสารที่เข้าใจง่าย เข้าถึงชุมชน และสอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่

2. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปฏิบัติ

2.1 ควรจัดกิจกรรมอบรมหรือเวิร์กช็อปสำหรับประชาชนวัยทำงาน เพื่อสร้างความตระหนักในการเตรียมตัวสู่การเป็นผู้สูงอายุ ทั้งในด้านการวางแผนสุขภาพ การเงิน และจิตใจ

2.2 ส่งเสริมบทบาทของผู้นำชุมชนและกลุ่มจิตอาสา ในการเป็นแกนนำเผยแพร่ความรู้เรื่องการเตรียมความพร้อมแก่สมาชิกในชุมชน ผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

2.3 สนับสนุนการสร้างศูนย์เรียนรู้ผู้สูงอายุประจำตำบล เพื่อให้เป็นพื้นที่กลางในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ถ่ายทอดภูมิปัญญา และเสริมสร้างศักยภาพของผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาการเตรียมความพร้อมของประชาชนในช่วงวัยอื่น ๆ อย่างต่อเนื่องและเปรียบเทียบระหว่างพื้นที่ชนบทกับเมือง เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่สามารถใช้วางแผนนโยบายระดับประเทศ

3.2 ควรใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) เพื่อให้สามารถวิเคราะห์เชิงปริมาณและเข้าใจบริบทเชิงคุณภาพอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะในเรื่องทัศนคติและแรงจูงใจของประชาชน

3.3 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สิทธิสวัสดิการกับพฤติกรรมการเตรียมความพร้อม เพื่อพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารและการส่งเสริมสิทธิของผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. (2567). ประชากรรายอายุ. สืบค้นเมื่อ 8 กรกฎาคม 2567. เข้าถึงได้จาก <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth/#/displayData>
- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2564). สังคมผู้สูงอายุในปัจจุบันและเศรษฐกิจในประเทศไทย. สืบค้นเมื่อ 8 กรกฎาคม 2567. เข้าถึงได้จาก <https://www.dop.go.th/th/know/1/926>
- กริช เกียรติญาณ และธนัสถา โรจนตระกูล. (2564). การเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ กรณีศึกษาตำบลวัดไทรย์ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์. *Journal of Modern Learning Development*, 6(2), 59-74.
- จารุวรรณ ศรีภักดี. (2565). การขับเคลื่อนมาตรการรองรับสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืนของประเทศ ไทย ไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ. สืบค้นเมื่อ 8 กรกฎาคม 2567. เข้าถึงได้จาก <https://www.dop.go.th/know/3/1649>
- ณัฐญาณิ จันทพลบุรณ์ และอภิตี วงศ์ศิริ. (2565). การเตรียมความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ผู้สูงอายุของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลหนองกอมเกาะ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย. *วารสารจันทร์เกษมสาร*, 28(1), 109-124.
- ผกามาต เพชรพงศ์. (2562). ภาวะซึมเศร้าในผู้สูงอายุที่ป่วยด้วยโรคเบาหวานในอำเภอ วชิรบำรุง จังหวัดพิจิตร. *วารสารโรคและภัยสุขภาพ สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 3 จังหวัดนครสวรรค์*, 13(2), 25-36.
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570). (2565, 1 พฤศจิกายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 139 ตอนพิเศษ 258 ง, หน้า 1-143.

- ภาคภัทร พิชิตกุลธรรม, ชนัญชิดาคุชฎี ทูลศิริ และพรนภา หอมสินธุ์. (2562). ปัจจัยทำนายการเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประชาชนในชุมชนเขตอำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง. วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 27(1), 89-99.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2567). สถานการณ์ประชากรผู้สูงอายุ. AGING FOCUS. 1-17.
- รัชกฤษ สำมะเณร และธัชกร ธิติลักษณ์. (2566). การเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุหลังเกษียณ: กรณีศึกษาเทศบาลนครพิษณุโลก. วารสารดิจิทัล ธุรกิจ และสังคมศาสตร์, 9(1), 1-18.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2567). การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2567 (ISSN1906-2869). สืบค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2567. เข้าถึงได้จาก https://www.nso.go.th/nsoweb/storage/surveydetail/_etail/2025/20241209145003_27188.pdf
- สุกัลยา ประจิตร, โชติ บดีรัฐ และศรชัย ท้าวมิตร. (2567). การพัฒนานโยบายส่งเสริม การมีงานทำสำหรับผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะบารมี จังหวัดพิจิตร. Journal of Roi Kaensarn Academy, 9(11), 33-50.
- สุนิษา มะลิวัลย์. (2567). ภาวะพึ่งพิงของผู้สูงอายุไทย ในอนาคตอีก 20 ปี: อนามัยพยากรณ์. สืบค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2567. เข้าถึงได้จาก <https://www.hfd.anamai.moph.go.th/th/news-anamai-3/229198>
- อารัตน์ อิงคภากร และนาถ พันธุมนาวัน. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุของประชาชนวัยทำงาน : กรณีศึกษาเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการสาธารณสุข, 28(1), 22-36.
- เอกสิทธิ์ โสดาดี และสุพัฒน์ อาสนะ. (2566). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเตรียมตัวก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุของข้าราชการกระทรวงสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี. วารสารวิชาการป้องกันควบคุมโรค สคร. 2 พิษณุโลก, 10(3), 56-74.